

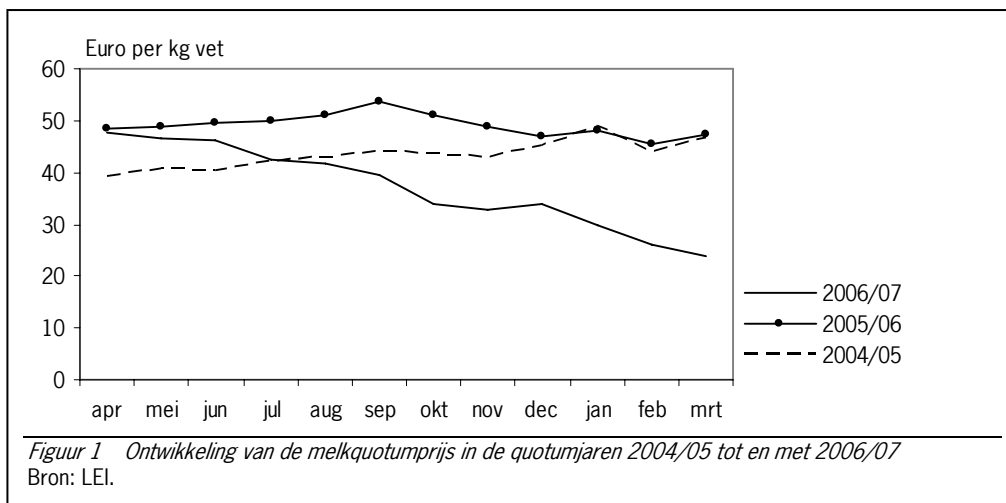
BALANSWAARDE VAN MELKQUOTUM STERK GEDAALD

Pieter Willem Blokland en Walter van Everdingen

De Europese landbouwministers hebben in 2003 afspraken gemaakt over het zuivelbeleid in de komende jaren. Er is onder andere besloten dat de melkquotaregeling tot 2015 blijft bestaan. De verwachting is echter dat het belang van de quota door quotumverruiming en melkrijpsdalingen terugloopt en dat de quotaregeling na 2015 wordt afgeschaft. Ook werd in 2003 besloten tot prijsverlagingen van boter en melkpoeder. Als compensatie werd een melkpremie ingesteld. Deze premie is afhankelijk van de omvang van het melkquotum en maakt met ingang van april 2007 onderdeel uit van de bedrijfstoelage. In dit artikel wordt ingegaan op de ontwikkeling van de quotumprijs en de directe invloed daarvan op balanswaarde en eigen vermogen. Kwantificering van de effecten op de waarde van grond of toeslagrechten zijn buiten beschouwing gelaten.

Ontwikkeling van de quotumprijs

Tot half januari 2007 hadden melkveehouders de mogelijkheid om door het aankopen van melkquotum de basis voor de melkpremie te verhogen voordat deze werd vastgelegd. De verwachting was dat dit een stijgend, dan wel stabiliserend effect zou hebben op de melkquotumprijs in 2006. De prijs is echter gedaald van ruim 47 euro per kg vet in april 2006, tot 33 a 34 euro in december en de eerste helft van januari. Na half januari is de prijs van quotum verder gedaald, mede als gevolg van het niet meer ontvangen van toeslagrechten, tot ongeveer 24 euro per kg vet in maart 2007 (figuur 1). Vergeleken met de jaren 2004/05 en 2005/06 is er duidelijk een trendbreuk waar te nemen in de quotumprijs. Veehouders lijken in 2006 meer geanticipeerd te hebben op de verwachte afschaffing van het melkquotum dan op het verkrijgen van een hogere bedrijfstoelage.

Quotumprijs en vermogenspositie

Op de bedrijfseconomische balans die het LEI presenteert, worden alle activa, en dus ook het melkquotum, gewaardeerd tegen marktwaarde. Het gehele melkquotum dat in eigendom is, wordt gewaardeerd, ook dat deel dat om niet is verkregen. Omdat er bij verkoop van het melkquotum met de fiscus moet worden afgerekend, is aan de passivakant van de balans daarvoor een bedrag gereserveerd: de belastinglatentie. De hoogte van dat bedrag is vastgesteld op 30% van de balanswaarde van het quotum. Op de eindbalans van 2005 werd het melkquotum gewaardeerd tegen een prijs van 47 euro per kg vet. Het gemiddelde melkveebedrijf, met ongeveer 520.000 kg quotum, had het quotum voor bijna 1 miljoen euro op de balans staan (tabel 1). De andere activa, waarvan grond het grootste deel uitmaakt, waren goed voor een bedrag

van krap 1,5 miljoen euro. Het eigen vermogen bedroeg gemiddeld ongeveer 1,6 miljoen euro, en de solvabiliteit (aandeel eigen vermogen in het totale vermogen) 65%.

Tabel 1 Balans van het gemiddelde melkveebedrijf (x 1.000 euro), per 31-12-2005

Activa		Passiva	
Omschrijving	bedrag	Omschrijving	bedrag
Immateriële activa	1.000	Vreemd vermogen	566
w.v. melkquotum	991	Belastinglatentie	300
Materiële activa	1.190	Eigen vermogen	1.588
w.v. grond	795	Totaal	2.454
Overige activa	264		
Totaal	2.454	Solvabiliteit (%)	65%

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Gevolgen quotumprijsdaling

De lagere quotumprijs heeft grote gevolgen voor zowel de totale balanswaarde als voor het eigen vermogen van de melkveebedrijven. Bij een prijs van 24 euro per kg vet, zoals die in maart 2007 gold, is de waarde van het melkquotum nagenoeg gehalveerd en ligt dan gemiddeld bijna 500.000 euro lager dan per eind 2005. Doordat ook het bedrag aan belastinglatentie ongeveer halveert, is de daling van het eigen vermogen minder sterk (ongeveer 350.000 euro). De solvabiliteit loopt met enkele procentpunten terug. In figuur 2 is weergegeven hoe een bepaalde quotumprijs doorwerkt in het balanstotaal en het eigen vermogen. Op basis van de gemiddelde vermogenssituatie per eind 2005 zal een (theoretische) prijsdaling naar 0 euro leiden tot een afname van het eigen vermogen van met gemiddeld bijna 7 ton. De solvabiliteit daalt daardoor tot 61%. Een deel van de daling van de quotumprijs wordt gecompenseerd door de opname in de toeslagrechten. De waarde daarvan blijft echter beduidend achter bij wat voor quotum werd betaald. Bij de huidige prijs komt slechts ongeveer 30 – 40.000 euro van de lagere quotumwaarde terug als waarde van toeslagrechten.

